

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny 21-54 34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BD/178/35/89

OPINIA SPOŁECZNA O WIZYCIE G. BUSH A W POLSCE

Komunikat z badań

Warszawa, sierpień 1989 r.

Gdy do Polski z oficjalną wizytą przybywa przywódca innego państwa, CBOS tradycyjnie pyta o społeczne zainteresowanie i odczucia towarzyszące takim wydarzeniom. Również wkrótce po zakończeniu pobytu G. Busha¹ przeprowadzono taką sondaż. Interesowało nas przede wszystkim znaczenie, jakie tej wizycie przypisywano, oraz postrzeganie jej wpływu zarówno na sytuację wewnętrzną kraju, jak i pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Pytaliśmy także o ocenę programu pomocy gospodarczej, jaką nam zaoferowano.

Wizycie prezydenta Stanów Zjednoczonych towarzyszyło znaczne zainteresowanie opinii publicznej. Bardzo uważnie śledziło jej przebieg 14,5% badanych, w miarę uważnie - 49,2%, około 27% z niewielką uwagą, a 8,7% w ogóle się nią nie interesowało. Do tej ostatniej grupy należeli przeważnie rolnicy indywidualni (tab.1 aneksu). Uważni obserwatorzy zaś to głównie osoby z wyższym wykształceniem, inteligencja i członkowie partii.

Przedstawiony przez prezydenta USA program pomocy gospodarczej dla Polski - w odbiorze większości respondentów (57,7%) - zawiódł wcześniejsze ich oczekiwania. Najczęściej (34,5%) wskazywano na zawarte w ankiecie sformułowanie: "spodziewałem się więcej, ale dobre i to", 23,2% mówiło wprost, że zaoferowana pomoc to o wiele za mało, a 19%: "to rzeczywiście bardzo duża pomoc dla Polski". Pozostali (23,3%) nie mieli zdania. Najbardziej kontrowersyjne opinie występowały wśród przedstawicieli inteligencji. Wprawdzie częściej niż reprezentanci innych grup uważali, że jest to duża pomoc (28,6%), lecz jeszcze więcej (33,3%) twierdziło, że to o wiele za mało (tab.2 aneksu).

Mimo dużego zainteresowania wizytą, jej znaczenie oceniane jest raczej powściągliwie. W dużym stopniu zaważyły tu zawiedzione nadzieje co do rozmiarów pomocy, tym bardziej, że zdecydowana większość (75,3%) respondentów uważa, iż niemożliwe jest wyjście Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich. Najczęściej (76,2%) podkreśla się znaczący

¹ Badanie opd hasłem "Aktualne wydarzenia (13)" przeprowadzono w dniach 21-24 lipca '89 na 1498-osobowej ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłej ludności.

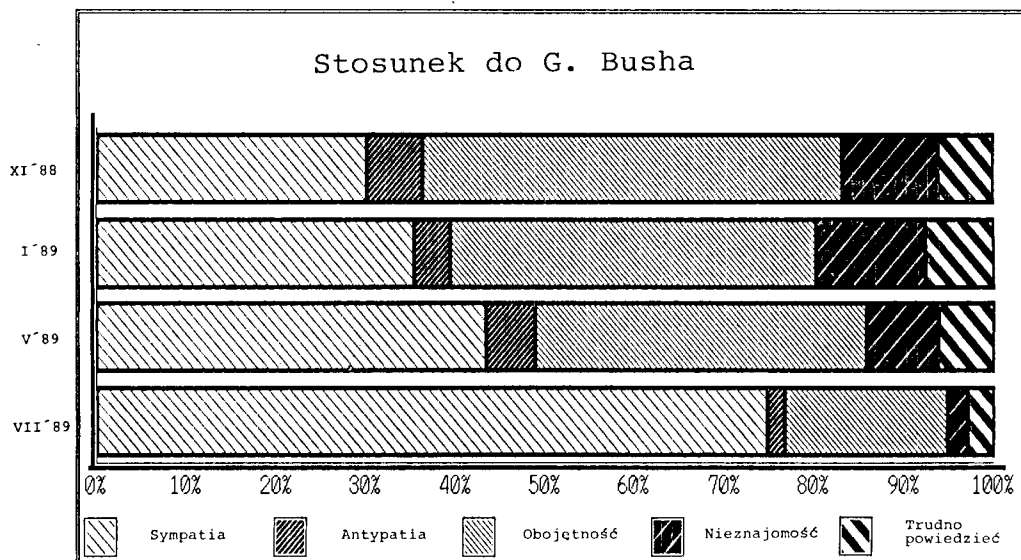
wpływ wizyty na stosunki polsko-amerykańskie. Podzielone są natomiast opinie co do jej wpływu na rozwój sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce oraz pozycję naszego kraju w świecie. Określa go jako doniosły 60-49% badanych, o niewielkim czy wręcz braku wpływu mówi 48-41%. Szczegółowe dane zawiera tabela 1. Największy pesymizm w kwestii możliwości oddziaływania wizyty na sytuację gospodarczą Polski prezentuje inteligencja i rolnicy indywidualni (tab.4,5,6,7 aneksu).

Tabela 1

w procentach

Jaki wpływ będzie miała wizyta G.Busha w Polsce na:	Odpowiedzi				
	decydujący	znaczący	niewielki	żaden	trudno powiedzieć
- stosunki polsko-amerykańskie	19,2	47,3	37,3	3,9	2,3
- pozycję Polski w świecie	8,4	48,5	34,2	6,5	2,3
- sytuację gospodarczą Polski	9,2	47,3	37,3	3,9	2,2
- sytuację polityczną Polski	6,2	42,8	40,3	8,1	2,5

Wizyta spowodowała przewartościowanie w sferze stosunku Polaków do prezydenta G.Busha. Chociaż od momentu wyboru na prezydenta liczba jego sympatyków systematycznie wzrastała, to jednak jeszcze w maju '89 było ich 43%, w lipcu zaś - kilka dni po wizycie - już 74,6% (rys.1). Grono sympatyków R.Reagana w Polsce nigdy nie przekroczyło 50%.

Najmniejszą sympatię G. Bush budzi wśród robotników niewykwalifikowanych i inteligencji, największą zaś wśród robotników wykwalifikowanych i emerytów; częściej też sympatię deklarują mężczyźni niż kobiety, członkowie stronnictw politycznych i partii niż bezpartyjni (tab. 8 aneksu).

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Czy interesował się Pan(i) przebiegiem wizyty G. Busha w Polsce?"			
	bardzo uważnie	w miarę uważnie	mało mnie to interesowało	zupełnie się tym nie interesowałem
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	18,2	54,7	22,0	5,1
Kobiety	11,0	44,3	32,6	12,1
<u>Wiek</u>				
Do 29	7,8	49,4	32,6	10,2
30-39	14,3	52,6	26,4	6,7
40-59	19,7	49,8	22,9	7,7
60 i więcej lat	15,2	44,9	29,2	10,7
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	11,1	44,6	32,2	12,1
Miasto	16,7	52,3	24,4	6,5
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	11,5	43,1	33,1	12,3
Zasadnicze zawodowe	12,0	50,3	29,0	8,7
Średnie	17,0	56,1	21,9	5,0
Ponadśrednie	27,0	56,0	13,5	2,8
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	29,7	56,3	12,5	1,6
Pozostali umysłowi	19,4	56,8	19,8	4,1
Pracownicy handlu i usług	15,9	52,3	23,9	8,0
Robotnicy wykwalifikowani	12,4	52,6	28,5	6,6
Robotnicy do prac prostych	12,2	46,0	30,9	10,3
Rolnicy indywidualni	9,8	40,6	36,3	13,2
Prywatni właściciele	32,0	48,0	16,0	4,0
Emeryci i renciści	16,5	46,5	27,1	9,9
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	34,2	50,9	12,3	2,6
ZSL lub SD	31,3	45,3	20,3	3,1
Nie należy	12,1	49,3	29,1	9,5

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jak Pan(i) ocenia przedstawiony w czasie wizyty program pomocy gospodarczej USA dla Polski?"			
	to rzeczywiście duża pomoc	spodziewałem się więcej, ale dobre i to	jest to o wiele za mało	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	19,2	39,4	25,5	15,4
Kobiety	18,4	30,0	20,9	30,5
<u>Wiek</u>				
Do 29	19,1	35,5	20,4	24,7
30-39	18,8	38,3	23,2	19,5
40-59	20,2	35,4	23,7	20,4
60 i więcej lat	16,8	28,7	25,1	29,2
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	18,2	31,7	21,3	28,4
Miasto	19,1	36,4	24,4	19,8
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	18,7	30,1	21,3	29,4
Zasadnicze zawodowe	16,2	36,8	27,2	19,5
Średnie	18,7	40,3	21,6	19,5
Ponadśrednie	25,7	34,3	26,4	13,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	28,6	25,4	33,3	12,7
Pozostali umysłowi	18,5	43,2	18,9	19,4
Pracownicy handlu i usług	21,6	34,1	25,0	19,3
Robotnicy wykwalifikowani	16,4	40,5	27,7	14,6
Robotnicy do prac prostych	22,3	36,0	18,7	22,3
Rolnicy indywidualni	13,2	29,5	23,5	33,8
Prywatni właściciele	28,0	28,0	32,0	12,0
Emeryci i renciści	18,7	32,2	20,5	28,2
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	13,3	38,9	35,4	12,4
ZSL lub SD	17,2	45,3	21,9	15,6
Nie należy	19,3	33,4	22,3	24,7

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, możliwe jest wyjście Polski z kryzysu gospodarczego bez pomocy państw zachodnich?"		
	tak	nie	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	15,4	79,5	5,1
Kobiety	14,2	71,8	14,0
<u>Wiek</u>			
Do 29	13,0	80,6	6,5
30-39	13,1	81,9	5,0
40-59	15,3	75,7	9,0
60 i więcej lat	17,6	63,6	18,7
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	16,4	72,2	11,4
Miasto	13,7	77,7	8,5
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	17,7	66,1	16,2
Zasadnicze zawodowe	9,9	86,1	3,9
Średnie	14,3	79,2	6,5
Ponadśrednie	14,3	82,9	2,9
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	22,2	74,6	3,2
Pozostali umysłowi	14,9	80,2	5,0
Pracownicy handlu i usług	9,1	84,1	6,8
Robotnicy wykwalifikowani	13,6	83,1	3,3
Robotnicy do prac prostych	11,5	74,8	13,7
Rolnicy indywidualni	16,7	67,9	15,4
Prywatni właściciele	12,0	88,0	0,0
Emeryci i renciści	15,1	66,9	18,0
<u>Przynależność do partii</u>			
PZPR	16,8	75,2	8,0
ZSL lub SD	26,6	67,2	6,3
Nie należy	13,9	76,0	10,1

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jaki wpływ będzie miała, Pana(i) zdaniem, wizyta G. Busha w Polsce na stosunki polsko-amerykańskie?"			
	decydujący	znaczący	niewielki	żaden
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	22,4	57,8	17,9	1,8
Kobiety	17,1	58,8	21,4	2,7
<u>Wiek</u>				
Do 29	16,7	59,6	19,6	4,1
30-39	22,1	56,4	20,3	1,3
40-59	21,9	57,0	19,3	1,8
60 i więcej lat	17,1	61,0	19,7	2,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	19,2	61,6	17,1	2,1
Miasto	20,1	56,3	21,3	2,4
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	19,9	58,9	18,8	2,4
Zasadnicze zawodowe	17,7	56,6	23,9	1,8
Średnie	21,0	59,6	17,1	2,4
Ponadśrednie	20,0	57,1	20,7	2,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	17,5	61,9	19,0	1,6
Pozostali umysłowi	21,8	58,2	17,7	2,3
Pracownicy handlu i usług	18,6	61,6	17,4	2,3
Robotnicy wykwalifikowani	20,4	58,5	19,3	1,9
Robotnicy do prac prostych	19,8	55,0	23,7	1,5
Rolnicy indywidualni	18,3	57,1	21,4	3,1
Prywatni właściciele	16,0	48,0	32,0	4,0
Emeryci i renciści	21,6	60,1	17,2	1,1
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	18,8	61,6	19,6	0,0
ZSL lub SD	25,0	62,5	10,9	1,6
Nie należy	19,2	57,9	20,2	2,5

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jaki wpływ będzie miała, Pana(i) zdaniem, wizyta G. Busha w Polsce na pozycję Polski w świecie?"			
	decydujący	znaczący	niewielki	żaden
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	9,1	50,1	34,6	6,2
Kobiety	8,2	49,3	35,4	7,1
<u>Wiek</u>				
Do 29	9,5	46,7	36,0	7,9
30-39	8,0	49,9	35,8	6,3
40-59	9,2	53,2	32,3	5,3
60 i więcej lat	8,0	48,4	36,2	7,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	9,2	49,4	33,7	7,8
Miasto	8,3	49,9	35,9	5,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	10,1	49,1	33,9	6,9
Zasadnicze zawodowe	9,2	45,9	38,8	6,1
Średnie	7,3	52,8	33,6	6,3
Ponadśrednie	3,6	53,6	35,0	7,9
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	4,8	50,8	41,3	3,2
Pozostali umysłowi	10,5	50,0	32,7	6,8
Pracownicy handlu i usług	3,5	50,0	39,5	7,0
Robotnicy wykwalifikowani	8,9	51,9	32,6	6,7
Robotnicy do prac prostych	11,5	44,3	38,2	6,1
Rolnicy indywidualni	7,1	48,2	36,6	8,0
Prywatni właściciele	12,0	32,0	44,0	12,0
Emeryci i renciści	10,8	49,6	34,3	5,2
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	2,7	55,4	37,5	4,5
ZSL lub SD	9,4	60,9	25,0	4,7
Nie należy	9,1	48,7	35,2	7,0

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jaki wpływ będzie miała, Pana(i) zdaniem, wizyta G. Busha w Polsce na sytuację gospodarczą Polski?"			
	decydujący	znaczący	niewielki	żaden
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	11,1	48,5	37,7	2,8
Kobiety	7,9	48,5	38,6	5,1
<u>Wiek</u>				
Do 29	11,4	45,7	38,8	4,1
30-39	8,3	49,9	39,6	2,3
40-59	9,9	50,9	35,9	3,3
60 i więcej lat	8,5	46,3	38,6	6,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	8,3	50,9	36,8	4,0
Miasto	10,2	46,9	39,0	3,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	10,3	48,2	36,5	5,0
Zasadnicze zawodowe	9,5	43,1	43,1	4,5
Średnie	8,4	53,0	36,5	2,1
Ponadśrednie	7,9	50,0	38,6	3,6
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	7,9	42,9	44,4	4,8
Pozostali umysłowi	8,6	55,0	34,5	1,8
Pracownicy handlu i usług	5,8	57,0	34,9	2,3
Robotnicy wykwalifikowani	9,3	47,0	40,7	3,0
Robotnicy do prac prostych	15,3	43,5	36,6	4,6
Rolnicy indywidualni	7,1	40,4	46,2	6,2
Prywatni właściciele	12,0	56,0	28,0	4,0
Emeryci i renciści	10,1	52,2	32,8	4,9
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	5,4	51,8	38,4	4,5
ZSL lub SD	9,4	62,5	26,6	1,6
Nie należy	9,8	47,3	38,8	4,1

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Jaki wpływ będzie miała, Pana(i) zdaniem, wizyta G. Busha w Polsce na sytuację polityczną kraju?"			
	decydujący	znaczący	niewielki	żaden
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	7,0	42,6	42,7	7,7
Kobiety	5,8	45,1	40,1	9,0
<u>Wiek</u>				
Do 29	5,7	43,2	39,1	12,0
30-39	6,5	41,1	44,6	7,8
40-59	6,6	48,3	38,1	6,9
60 i więcej lat	6,6	42,6	43,4	7,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	6,9	43,1	42,4	7,6
Miasto	6,1	44,3	40,8	8,9
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	8,2	43,8	39,8	8,2
Zasadnicze zawodowe	4,6	41,9	43,7	9,8
Średnie	6,3	44,9	42,0	6,8
Ponadśrednie	2,9	45,7	41,4	10,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja	1,6	46,0	42,9	9,5
Pozostali umysłowi	6,4	41,4	45,2	7,3
Pracownicy handlu i usług	4,7	43,0	45,3	7,0
Robotnicy wykwalifikowani	5,9	44,1	40,7	9,3
Robotnicy do prac prostych	10,7	42,7	38,2	8,4
Rolnicy indywidualni	5,8	41,7	44,8	7,6
Prywatni właściciele	8,0	44,0	40,0	8,0
Emeryci i renciści	7,9	46,1	39,3	6,7
<u>Przynależność do partii</u>				
PZPR	1,8	46,4	44,6	7,1
ZSL lub SD	7,8	59,4	26,6	6,3
Nie należy	6,7	43,0	41,8	8,6

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka badanych	Stosunek do G. Busha				
	sympatia	brak sym- patii	obojęt- ność	niezna- jomość	trudno powie- dzieć
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	78,8	1,8	15,7	1,1	2,6
Kobiety	71,1	2,2	20,2	3,3	3,3
<u>Wiek</u>					
Do 29	76,9	1,5	17,5	1,8	2,2
30-39	73,8	2,2	19,1	1,0	4,0
40-59	74,1	3,0	19,2	2,0	1,7
60 i więcej lat	74,8	1,1	16,1	4,2	3,9
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	76,3	1,4	14,7	4,1	3,6
Miasto	73,8	2,4	20,2	1,0	2,5
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	73,8	1,3	17,2	4,1	3,6
Zasadnicze zawodowe	77,2	2,7	16,5	1,2	2,4
Średnie	76,1	2,9	17,9	0,8	2,3
Ponadśrednie	70,9	1,4	25,5	0,0	2,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	67,2	1,6	29,7	0,0	1,6
Pozostali umysłowi	74,8	3,2	18,0	1,4	2,7
Pracownicy handlu i usług	75,0	0,0	21,6	2,3	1,1
Robotnicy wykwalifikowani	79,6	1,8	14,6	1,5	2,6
Robotnicy do prac prostych	66,9	2,9	22,3	3,6	4,3
Rolnicy indywidualni	73,5	0,9	17,9	2,6	5,1
Prywatni właściciele	88,0	0,0	4,0	0,0	8,0
Emeryci i renciści	78,2	0,7	14,4	4,4	2,2
<u>Przynależność do partii</u>					
PZPR	78,1	4,4	14,0	0,9	2,6
ZSL lub SD	84,4	0,0	9,4	3,1	3,1
Nie należy	74,1	1,9	18,7	2,2	3,1